

QORTI CIVILI - PRIM'AWLA

IMHALLEF : ONOR. DR. GINO CAMILLERI LL.D.

Seduta tat-3 ta' Mejju 2002

Citazzjoni numru 1381/93 GC

Joseph Zammit

vs

Marin Hili u b'digriet tat-22 ta' Marzu 1995 gew mizjuda l-kliem "u Alfred Aquilina" wara l-kliem Marin Hili ghan-nom u in rapprezentanza ta' Freeport Terminal (Malta) Limited u b'nota ta' l-1 ta' Frar 1994, Alfred Aquilina fil-kwalita' tieghu ta' Direttur ta' Freeport Terminal (Malta) Limited assuma l-atti tal-kawza minflok Marin Hili

Il-Qorti

Rat ic-citazzjoni fejn l-attur ippremetta:-

Illi fis-26 ta' Mejju 1992 wasal Malta fil-Freeport Terminal il-container numru YACU 240308/6 importat mill-attur u li kien mimli b'"float glass sheet"; u

Illi wara li l-imsemmi container inhatt minn fuq il-vapur u kien qed jingibed jew b'xi mod jingarr minn nies inkarigati mill-konvenut nomine u li ghalihom huwa responsabbli, il-container inqaleb u l-merkanzija kollha ta' go fiha giet distrutta; u

Illi dan l-incident gara tort unikament tal-konvenut nomine minhabba traskuragni, imperizja u nuqqas ta' tharis ta' regolamenti u bhala konsegwenza l-attur soffra danni;

Ghalhekk l-attur talab li l-konvenut nomine jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:

- 1) Tiddikjara illi l-incident in kwestjoni gara tort tal-konvenut nomine kif intqal;
- 2) Tillikwida d-danni sofferti mill-attur okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi;
- 3) Tikkundanna lill-konvenut nomine jhallas id-danni kif likwidati kollox kif intqal fuq u ghar-ragunijiet fuq premessi;

Bl-ispejjez kontra l-konvenut nomine li gie ngunt ghas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda tieghu;

Rat in-nota' ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut nomine fejn gie exceptit :-

- 1) Illi, l-eccipjenti wahdu m'ghandux ir-rappreżentanza gudizzjarja tas-socjeta' "Freeport Terminal (Malta) Limited" stante li skond l-artikolu 63 ta' l-istatut ta' assocjazzjoni ta' l-istess socjeta' ir-rappreżentanza gudizzjarja hija vestita f'zewg diretturi;
- 2) Illi, minghajr pregudizzju ghall-premess, is-socjeta' Freeport Terminal (Malta) Limited m'ghandha l-ebda relazzjoni guridika ma' l-attur;
- 3) Illi, minghajr pregudizzju ghall-premess fil-kaz li r-relazzjoni guridika bejn is-socjeta' Freeport Terminal (Malta) Limited u l-attur temani mill-Att ta' l-1991 dwar l-Awtorita' Marittima ta' Malta, l-azzjoni attrici hija perenta a bazi ta' l-artikolu 65 ta' l-istess Att stante li l-azzjoni ma saritx fiz-zmien rikjest mill-istess artikolu;
- 4) Illi, minghajr pregudizzju ghall-premess, is-socjeta' Freeport Terminal (Malta) Limited, ma hijiex responsabbli ghall-allegati danni sofferti;

Rat id-dikjarazzjoni tas-socjeta konvenuta debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda taghha;

Rat il-verbal tas-seduta tat-22 ta' Marzu 1995 minn fejn jirrizulta li s-socjeta konvenuta rtirat l--ewwel eccezzjoni taghha;

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Semghet lill-attur u lix-xhieda prodotti mill-partijiet;

Semghet it-trattazzjoni orali tad-difensuri tal-partijiet;

Rat il-verbal tas-seduta tat-12 ta' Frar 2002;

Ikkonsidrat:

Jirrizulta li l-attur f'Mejju tal-1992 importa gewwa Malta, fuq il-bastiment MV Maruyah, kwantita ta' hgieg, cioe' "float glass sheets", f'container ta' ghoxrin (20) pied li kien igib in-numru YACU 240308/6. Jirrizulta li wara li l-imsemmi container inhatt minn fuq il-vapur, tpogga, fl-imkien ma container iehor ukoll ta' ghoxrin (20) pied kontenenti sufri, fuq trailer li hu mgharuf bhala "tug master" sabiex mill-vapur jittiehed f'parti ohra tal-Freeport. Dan it-trailer kien qed jigi misjuq minn Lawrence Attard, li hu "port worker" u li jghamel xoghol ta' xufier skond kif jigi lil assenjat mill-foreman li hu inkarigat mill-port workers fl-istess Freeport;

L-imsemmi xufier qal li l-incident sehh fil-hin li kien fil-wita u beda jdur. Il-vettura li kien qed isuq gholiet minn quddiem u b'hekk iz-zewg containers inqalbu u waqghu. Minhabba f'hekk il-hgieg kollu li kien go l-imsemmi container inkiser u gie distrutt. L-imsemmi xufier jghid li dana kollu gara minhabba l-fatt li l-container in kwestjoni, kontenenti hgieg u li kien hafna ttqal mill-container l-iehor, kien mgħobbi fuq quddiem. Huwa jghid li l-container li jkun jizen aktar suppost li jitghabba fuq wara. Huwa jghid ukoll li dawk li jkunu qed jieħdu hsieb li jghabbu l-containers fuq it-trailer ikunu jafu kemm ikun jizen kull container;

Xhieda prodotti mis-socjeta konvenuta jghidu li dan l-incident seta gara minhabba l-fatt li l-merkanzija cioe' l-hgieg ma kienx stivat kif suppost. Dan ma jirrizultax li kien il-kaz. In effett xhud, li ghin sabiex isir "survey report" mitlub mill-attur, jghid li l-merkanzija kienet ippakkjata f'kaxex li generalment jintuzaw għall-garr tal-hgieg u li l-container kien jidher li gie stivat kif isir solitament fil-garr tal-hgieg;

In vista ta' dan kollu jirrizulta li l-incident in kwestjoni sehh minhabba l-mod zbaljat kif il-container de quo tghabba fuq it-trailer, li kellu jgorru għal parti ohra fil-Freeport;

L-attur isostni li s-socjeta konvenuta għandha tigi ritenuta responsabbli għal dan l-incident u għal-fatt li l-hgieg kollu gie distrutt. Għalhekk l-attur jippretendi li s-socjeta konvenuta għandha tigi kundannata thallas id-danni kollha li huwa sofra minhabba dawn il-fatti;

Da parti tagħha s-socjeta konvenuta qed teccepixxi, preliminarjament, li m'għandha l-ebda relazzjoni guridika ma' l-attur. F'dan ir-rigward is-socjeta konvenuta tippretendi li r-relazzjoni guridika ta' l-attur hi primarjament mal-vapur a bazi tal-polza tal-kariku, u sussegwentement mal-kuntratturi tal-port. Inoltre s-socjeta konvenuta teccepixxi li, fil-kaz li r-relazzjoni guridika bejn is-socjeta' konvenuta u l-attur temani mill-Att ta' l-1991 dwar l-Awtorita' Marittima ta' Malta, l-azzjoni attrici hija perenta a bazi ta' l-artikolu 65 ta' l-istess Att stante li l-azzjoni ma saritx fiz-zmien rikjest mill-istess artikolu. Fl-ahhar is-socjeta konvenuta tippretendi li mhux responsabbli għall-allegati danni sofferti mill-attur;

Generalment ir-responsabilita' tal-vapur tispicca malli l-container jinhatt minn abbord. Jirrizulta li effettivament il-merkanzija in kwestjoni giet skarikata regolarment minn abbord u ghalhekk ghandu jigi eskluż li hemm xi responsabilita' tal-vapur. Ma jirrizultax li l-haddiem tal-port li kien qed isuq il-vettura involuta f'dan l-incident ghandu xi htija ghar-rigward tal-istess incident;

Ir-responsabilita' tirrizulta li hi tas-socjeta konvenuta, li hi responsabbli ghall-operazzjonijiet kollha involuti fil-hatt tal-merkanzija minn fuq abbord il-vapur u fit-tghabbija tal-istess merkanzija fuq it-trailer. In effett, kif gia gie rilevat, il-htija tirrizulta li hi fil-mod kif tghabba il-container fuq dan it-trailer jew "tug-master". Id-Deputy Chairman tas-socjeta' konvenuta kkonferma li hi r-responsabilita' tas-socjeta konvenuta li tiskarika l-merkanzija minn fuq il-vapur u tghabbija fuq it-trakk jew trailer li jkun ser igorr l-istess merkanzija;

Fid-dawl ta' dan kollu jirrizulta li hemm relazzjoni guridika diretta bejn l-attur, bhala sid tal-merkanzija, u s-socjeta konvenuta, li kienet responsabbli ghall-operazzjonijiet f'parti tat-tragitt li kien ser iwassal l-istess merkanzija ghand l-attur. Jirrizulta ukoll li eventwalment l-attur kellu ukoll ihallas lis-socjeta konvenuta ghal dawn is-servizzi. Lanqas ma huma applikabbli l-provedimenti tal-Att imsemmi mis-socjeta konvenuta fl-eccezzjonijiet taghha;

Jirrizulta ghalhekk sufficjentement li s-socjeta konvenuta ghandha titqies responsabbli ghall-incident in kwestjoni u ghad-danni rizultanti. Konsegwentement l-eccezzjonijiet kollha tas-socjeta konvenuta ghandhom jigu michuda;

Jirrizulta sufficjentement ipprovat ukoll li d-danni kollha sofferti mill-attur bhala konsegwenza ta' dan l-istess incident jammontaw ghas-somma komplessiva ta' tlett elef hames mija u tnejn u tletin liri maltin u erba u tmenin centezmi (Lm3532.84), inkluz id-dazju li thallas mill-attur ghar-rigward tal-istess merkanzija in kwestjoni;

Ghal dawn il-motivi kollha :

Tiddeciedi billi fl-ewwel lok tichad l-eccezzjonijiet kollha tas-socjeta konvenuta u billi fit-tieni lok tilqa t-talbiet tal-attur u tiddikjara illi l-incident in kwestjoni gara tort tas-socjeta konvenuta, tillikwida d-danni kollha sofferti mill-attur fis-somma komplessiva ta' tlett elef hames mija u tnejn u tletin liri maltin u erba u tmenin centezmi (Lm3532.84) u tikkundanna s-socjeta konvenuta thallas lill-attur l-imsemmija somma ta' Lm3532.84 in linea ta' danni u dana bl-imghaxxijiet kollha legali mid-data tal-presentata ta' din ic-citazzjoni;

Spejjez kollha kontra s-socjeta konvenuta.